

Č. 10.981.

Spolkové právo. — Církevní věci: I. * Právní normy, upravující spolčování na Slov. a Podk. Rusi, nepřiznávají osobám třetím právo, aby řízení, ve kterém jde o schválení stanov některého spolku, zúčastnily se jako procesní strany. — II. * Podle právních norem, upravujících spolčování na Slov. a Podk. Rusi, autonomní orth. isr. náboženská obec není procesní stranou v řízení o žádosti spolku »Chevra Kadischa« za schválení spolkových stanov.

(Nález ze dne 5. ledna 1934 č. 22.193.)

V ě c: Mukačevská autonomní orthodoxní israel. náboženská obec v Mukačevě (adv. Dr. Jindř. Fleischer z Prahy) proti ministerstvu vnitra (za zúč. spolek Chevra Kadiša adv. Dr. Kar. Popper z Prahy) o změnu stanov spolku »Israel posvátná jednota Chevra-Kadiša« v Mukačevě.

V ý r o k: Stížnost se odmítá pro nepřípustnost.

D ů v o d y: Zem. úřad v Užhorodě výnosem ze 17. března 1931 nevzal na vědomí změněné stanovы spolku »Izr. posvátná jednota Chevra-Kadiša« v Mukačevě a odepřel opatřiti tyto stanovы schvalovací doložkou z těchto důvodů: Změněné stanovы ustanovují v § 1, že spolek je v každém ohledu neodvisle od israel. náboženské obce autonomním způsobem veden. Ustanovení to je v rozporu s oběžníkem býv. uher. min. vnitra z 26. listopadu 1905 č. 58.763 B. M., podle něhož israel. spolky Chevra-Kadiša podléhají kontrole co do činnosti, vedení spolkových záležitostí a správy majetku israel. náboženských obcí, kterýžto oběžník podle oběžníku min. vnitra z 3. února 1931 č. 817/6 nepozbyl platnosti ani zákonem o organizaci politické správy č. 126/20 Sb. ve znění zák. č. 125/27 Sb. ani vl. nař. č. 96/28 Sb.

Nař. rozhodnutím zrušil žal. úřad uvedený výměr zem. úřadu a to-muto uložil, aby stanovы spolku Chevra-Kadiša v Mukačevě opatřil schvalovací doložkou, a to z těchto důvodů: »Ustanovení § 1 stanov nepřičí se právnímu řádu, protože odpovídá jen ústavou zaručené svobodě spolčovací, vytkne-li si spolek ve stanovách svou neodvislost. Toto ustanovení stanov není ani v rozporu s oběžníkem býv. uher. min. vnitra z 26. listopadu 1905 č. 58763 B. M., protože tímto oběžníkem nebyly israel. spolky »Chevra-Kadiša« podrobeny povinnému dohledu israel. náboženských obcí, pokud se týče činnosti, vedení spolkových záležitostí a správy majetku, jak se zem. úřad domnívá, nýbrž bylo jím pouze vysloveno, že výroční účty spolků »Chevra-Kadiša« nebudou podrobeny revisi účetního úředníka veřejného (státního) úřadu, jemuž přísluší dohled a dozor nad spolky, podrobí-li se v té příčině kontrole israel. náboženských obcí. Jde tu tedy pouze o fakultativní dozor náboženské obce nad spolkem a to jen ve směru výše řečeném, t. j. k zjištění, nevyskytují-li se v ročních účtech spolku nesprávnosti. St-lka ostatně tvrdí ve svém odvolání, že israel. nábož. obec v Mukačevě tento dozor nad spolkem nikdy nevykonávala a podle shora cit. zprávy zem. úřadu israel. náboženská obec v Mukačevě opak tohoto tvrzení neprokázala.

Uvažuje o stížnosti podané na toto rozhodnutí mukačevskou autonomní orthodoxní isr. náboženskou obcí v Mukačevě, zabýval se nss nejprve z úřední povinnosti otázkou, zdali jmenovaná isr. autonomní orthodoxní obec náboženská je k této stížnosti legitimována (§§ 2 a 5 zák. o ss). O této otázce uvažil nss toto:

Nař. rozhodnutím bylo v pořadí správních stolic rozhodnuto o žádosti spolku »Mukačevské isr. posvátné jednoty Chevra-Kadiša« v Mukačevě za schválení změněných stanov spolkových, resp. za opatření těchto stanov schvalovací doložkou podle nař. býv. uher. min. vnitra z 2. května 1875 č. 1508/B. M. (R. T. 43 z r. 1898) o zakládání spolků, resp. vl. nař. z 18. prosince 1929 č. 187 Sb., kterým byla z působnosti min. vnitra přenesena na zem. úřady pravomoc schvalovati spolkové stanovy a opatřovati je vidimační doložkou podle uvedeného min. nař. č. 1508/1875. Tyto právní normy nepřiznávají osobám třetím právo, aby řízení, ve kterém jde o schvalování stanov některého spolku, zúčastnily se jako procesní strany, naopak se z nich podává, že procesní stranou v řízení tom je jedině spolek, o jehož spolkové stanovy, tedy řád upravující jen jeho vlastní právní poměry, jde. Právo takové nelze dovoditi pro osoby třetí ani z ostatních norem upravujících spolkové právo na Slov. a Podk. Rusi, zejména z nař. býv. uh. min. vnitra z 29. dubna 1873 č. 1394 pres. B. M. (R. T. 56), jakož i z 1. března 1874 č. 773 (R. T. 90) o dozoru nad spolky, neboť ani v těchto předpisech není osobám třetím přiznáno právo podávati proti stanovám určitého spolku námitky, tím méně s účinkem, že úřady jsou povinny o těchto námitkách rozhodnouti.

Zmíněná zásada, že osobám třetím nepřisluší postavení procesní strany v řízení, ve kterém jde o schválení změněných stanov určitého spolku, není prolomena ani, pokud jde o řízení týkající se schválení stanov isr. spolku Chevra-Kadiša. V oběžníku býv. uh. min. vnitra z 26. listopadu 1905 č. 58763 B. M. (R. T. 132) uvádí se jen, že isr. spolky Chevra-Kadiša, stojící pod dozorem místních isr. náboženských obcí, mají býti z každoročního řádného vrchnostenského dozoru předepsaného v nařízení min. vnitra č. 18.705/1901 a č. 120.499/1903 vyňaty s podmínkou, že příslušné isr. náboženské obce jsou povinny kontrolovati činnost, vedení záležitostí a správu peněz spolku Chevra-Kadiša. Z této právní normy nelze dovozovati, že israel. náboženská obec má právo podávati proti změněným stanovám spolku Chevra-Kadiša námitky s tím účinkem, že úřady jsou povinny o těchto námitkách rozhodnouti, a to ani tenkrát, když přísluší isr. náb. obci podle cit. min. nař. právo dozoru nad spolkem Chevra-Kadiša, neboť o právu takovém není v cit. oběžníku zmínky a z pouhého dozorčího práva oprávnění takové neplyne. Dále sluší poukázati na ustanovení § 10 org. statutu vydaného oběžníkem min. kultu z 15. listopadu 1871 č. 26915 (R. T. 108), podle něhož židovské spolky a zejména Chevra-Kadiša jsou organisacemi od náboženské obce neodvislými a jsou spravovány vlastními stanovami.

Je-li tomu tak, pak ovšem nelze ani náboženské obci přiznati postavení strany v řízení týkajícím se schválení stanov spolku Chevra-Kadiša. Postavení to nepřislušelo by však židovské autonomní orthodoxní isr. náb. obci ani tehdy, kdyby v jejích stanovách bylo výslovně ustanoveno, že spolek Chevra-Kadiša je podřízen náboženské obci, neboť

ustanovení to nezakládalo by ještě pro náboženskou obec právo podávat proti změněným stanovám spolku Chevra-Kadiša námitky s účinkem výše uvedeným. Ani tehdy, jestliže by náboženská obec spolek Chevra-Kadiša sama utvořila a byla sama majitelem pohřebiště, nebyla by oprávněna zúčastniti se řízení týkajícího se změny stanov spolku Chevra-Kadiša jako procesní strana, kdyžtž není právní normy, podle které by uvedené okolnosti zakládaly pro náboženskou obec právo podávat proti změněným stanovám spolku Chevra-Kadiša námitky, o kterých by úřad byl povinen rozhodnouti. Zmíněné okolnosti mohly by snad vésti ke sporům mezi spolkem Chevra-Kadiša a autonomní orthodoxní israel. náb. obcí, které by bylo řešiti podle předpisů nař. uh. min. kultu z 27. října 1905 č. 4249 praes. (R. T. 127) autonomnímu volenému soudu církevnímu, po př. za podmínek v tomto nařízení stanovených úřadům kultovým, nejsou však důvodem, aby náboženské obci bylo přiznáno postavení strany v řízení o změně stanov spolku Chevra-Kadiša vedeným před úřady spolkovými.

Ztěchto úvah dospěl nss k závěru, že ani Mukačevská autonomní orthodoxní israel. náboženská obec nebyla procesní stranou v řízení o žádosti mukačevské isr. posvátné jednoty Chevra-Kadiša v Mukačevě, jež bylo ukončeno rozhodnutím vzatým v odpor stížností podanou k tomuto soudu. Potom však nedostává se jí legitimace k podání této stížnosti, jež proto musila býti odmítnuta pro nepřípustnost.

Č. 10.982.

Spolkové právo: I. * Oznámení o zamýšleném utvoření spolku podle zák. č. 134/1867 ř. z. nevyhovuje předpisu § 4 tohoto zák., je-li podepsáno jen jediným proponentem.

Řízení správní: II. Úřad je povinen projednati věcně jen takové podání, které vyhovuje formálním náležitostem podání vůbec a náležitostem stanoveným ve zvláštních předpisech, platných pro to které podání.

(Náiez ze dne 5. ledna 1934 č. 22.390/33.)

Prejudikatura: ad I Boh. A 8803/30.

Věc: Dr. Rudolf L. v T. proti ministerstvu vnitra (odb. r. Dr. Viktor Haas) o utvoření spolku.

Výrok: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

Důvody: Oznámení st-lovo z 10. ledna 1927, že hodlá podle předložených stanov založiti spolek »Komunal-Verein in T.«, odmítla zsp v Praze výměrem z 5. února 1927 projednávatí podle spolkového zákona z 15. listopadu 1867 č. 134 ř. z., ježto vzhledem k ustanovení § 4 cit. zák. nestačí k utvoření spolku oznámení jediného proponenta. Odvolání, jež st-l z výměru toho podal, zamítlo žal. min. nař. rozhodnutím z důvodů napadeného výměru.

O stížnosti do rozhodnutí toho uvažoval nss takto:

Stížnost vznáší především námitku, že spolkový úřad, k němuž došlo oznámení o zamýšleném utvoření spolku, je mimo případ vlastní nepřislušnosti povinen oznámení to věcně projednati a že tedy zejména